

Veteranid Mehikoormas

Kohtumiseni Tallinnas!

Möödunud on 25 aastat ajast, millal Eesti Laskurkorpuse väeosad alustasid Emajõe lõunakaldalt pealetungi Eesti NSV täielikuks vabastamiseks fašistlikest okupantidest. Seepärast organisatsioonid veteranid ülevahtlilise kokkutuleku Peipsi järve (Lämmijärve) ja Emajõe äärde endistele lahingupaikadele, et meenutada möödunud ja austada langenud kangelasi.

Läinud reede varahommikul sõitsid sinna ka meie rajooni sõjaveteranid. Paljudel olid rinnas valitsuse autasud — ordenid ja medalid. Autodes ja bussides algas sõjamälestuste vahetamine.

Kell 9 hommikul jõuti Mehikoorma lähedale. Juba eemalt paistis, et kokku on tulnud väga palju veterane. Tervitused, lilled, registreerimine, kohtumine lahingukaaslastega, keda polnud kohatud juba üle 20 aasta. Peagi tuli korraldus rivistuda teele kolonni. Ees läks orkester, siis komandörid — erukindralmajorid — sm. Allikas, sm. Lombak ja sm. Aru. Veterane oli kindlasti mitu tuhat.

Mehikoorma majaka juures peeti miiting. Majaka seinal avati mälestustahvel, millele on kirjutatud: «16.—19. VIII 1944 löid siin sillapea 3. Balti rinde 191. laskurdiviisi jt. väeosad. 5.—19. IX 1944 maabusid siin Leningradi rinde 2. löögarmee ja Eesti Laskurkorpus.»

Veteranid seisid kaldal ja silmitsesid vastaskallast, kust algas järve ületamine. Edasi sõideti Emajõe äärde, Kastresse. Sealse mälestusmärgi juures oli miiting. Mälestusmärgile on kirjutatud: «17. septembril 1944. a. forsseerisid siin Punaarmee väeosad Emajõe.» Pikema sõnavõtuga esines erukindralmajor sm. Aru. Ta ütles, et meil, veteranidel, on silm veel selge. Kuid meid vajatakse,

oleme valmis. Seepeale kõlasid veteranide mitmekordsed hurraahüüded.

Saabusid tähesõitjad ja Tartu rajooni veteranid. Rahvast oli koos üle kogu vabariigi. Väikestes gruppides räägiti sojaaegsetest mälestustest ja meenutati Emajõe ületamist 17. septembri varahommikul 1944. a. Lahingute algust kuulutas kaardiväe miinipildujate — katjuusade võimas konnaad.

Küll otsiti nüüd neid jõe ületamise kohti, kuid aja jooksup on maastik muutunud. Emajõe põhjakallas, kus käis äge võitlus, on kattunud rohelusega. Kadunud on sõjajäljed.

Aeg möödus vesteldes. Peagi istuti taas bussidesse ja sõit läks Mäksale. Mitmel pool tervitasid noored veterane ja andsid neile lilli. Mäksa keskus, iidse pargis pakuti kehakinnitust ja keelekastet. Arukas kokkadepere teenindas kiiresti. Koos istuti pikkaude laudade taha. Taas sõjamälestuste heietamine. Võitlejad otsisid endisi komandöre, et koos meenutada neid, kes langesid. Veteranid austasid oma hallipäiseid komandöre.

Kahju, et see päev nii lühike oli. Endiste sõjakaaslastega võiks rääkida mitu päeva. Viimased käpigistused, kutsed külastamiseks, aadresside vahetamine ja head soovid edaspidiseks. Enne pime-nemist istuti taas bussidesse ja algaski tagasisõit.

Rakvere rajoonist võtsid kokkutulekust osa Rakvere, Tapa ja Kunda linna, suuremate asulate mitmete ettevõtete, sovhooside ja kolhooside sõjaveteranid.

Kohtumiseni Tallinnas pealinna vabastamise 25. aastapäeva pidustustel!

Ä. MEESEK